

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 16 януари 2018 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Борис Велчев

Членове: Цанка Цанкова

Стефка Стоева

Румен Ненков

Кети Маркова

Георги Ангелов

Анастас Анастасов

Гроздан Илиев

Мариана Карагьозова-Финкова

Константин Пенчев

Филип Димитров

Таня Райковска

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 16 януари 2018 г. конституционно дело №10/2017 г., докладвано от съдията Таня Райковска.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 17.11.2017 г. по искане на пленума на Върховния касационен съд (ВКС) за установяване на противоконституционност на чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно, и на чл. 411а, ал. 1, т. 4 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), (обн., ДВ, бр. 86/2005 г., последно доп. ДВ, бр. 101/19.12.2017 г.),

както и за произнасяне за съответствие на чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно от НПК с международен договор, по който България е страна, а именно с чл. 6 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи - КЗПЧОС (обн., ДВ, бр. 80/1992 г. с последвали изменения).

Вносителят счита, че чрез оспорената разпоредба на чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно НПК ревизионните актове, докладите по чл. 19 от Закона за държавната финансова инспекция (ЗДФИ) и одитните доклади по чл. 56 от Закона за сметната палата (ЗСП) се приравняват на доказателствено средство в наказателния процес. Според ВКС, оспорената разпоредба противоречи на чл. 121, ал. 1 от Конституцията, установяващ конституционното изискване съдилищата да осигуряват равенство и условия за състезателност на страните в съдебния процес, както и не е в унисон с чл. 6 КЗПЧОС за правото на справедлив процес, по отношение на изискванията за състезателност и равенство на средствата за правна защита.

Поддържа се, че приравняването на изброените документи на писмени доказателствени средства е в конфликт с изискването на чл. 121, ал. 1 от Конституцията, доразвито в чл. 105, ал. 2 НПК. Пленумът на ВКС развива съображения, че не може да се възприеме писменият документ по чл. 19, във вр. с чл. 17 ЗДФИ да възпроизвежда факти от обективната действителност (които са доказателства в процеса), защото той съдържа фактически констатации, съставляващи логически изводи на съответния държавен орган въз основа на анализа на събраните от него материали, а не удостоверява факти от обективната действителност. Според вносителя, аналогични характеристики имат докладите по чл. 56 от ЗСП, които са определени като „доклади със становища по отчети за изпълнение на бюджети“, защото съдържат оценка на съответния държавен орган по отношение на отчет за изпълнение на бюджет, а не за удостоверяване на обстоятелства от обективната действителност.

Изложено е разбирането, че изискването за „състезателно производство“ по чл. 6 КЗПЧОС се проявява в това, всяка страна да има възможност да се запознае и да коментира в процеса представените от другата страна становища и доказателства, а „равенството на средствата“ изисква на всяка страна да бъдат предоставени разумни възможности да представи позицията си при условия, които не я поставят в съществено по-неблагоприятно положение от другата страна. Пленумът на ВКС твърди, че чрез оспорената разпоредба, на доказателствен материал, събран по ред извън НПК и от орган различен от ръководно-решаващия в наказателния процес, се придава същото значение като на доказателства, събрани по реда и със способите, предвидени в НПК. Вносителят счита, че е недопустимо приравняването на изброените в чл. 127, ал. 1, предложения предпоследно и последно НПК писмени документи на писмени доказателствени средства, понеже доказателствата, установявани с тях, не са събрани и проверени в състезателна процедура, с обезпечаване на равенство на средствата.

Пленумът на ВКС обосновава в искането до Конституционния съд, че разпоредбата на чл. 411а, ал. 1, т. 4 НПК, следва да бъде приета за противоконституционна, „тъй като възлагането на специализирания наказателен съд на разглеждане на дела за определени престъпления, извършени от определени категории субекти, дава на този орган на съдебната власт характеристика на извънреден съд“. Такива извънредни съдилища не се допускат съобразно чл. 119, ал. 3 от Конституцията и функционирането им противоречи на принципа за правовата държава - чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Излагат, че е налице и противоречие с конституционния принцип на равенство на гражданите пред закона - чл. 6, ал. 2 от Основния закон. Според вносителя, това оспорено допълнение в чл. 411а, ал. 1 НПК представлява съществено отстъпление от идеята, че компетентността на специализираните съдилища се определя единствено съобразно предметен критерий, свързан с правната квалификация на

деянието. Съчетаването на предмета и субекта като критерий за подсъдност не би могло да обоснове „специализация“. Сочат се отклонения от общоустановените правила, важими за съдилищата както в НПК (по-кратък срок за насрочване на делото в разпоредително заседание), така и в отделни текстове на Закона за съдебната власт, относими към командироване на съдии и критерии за определяне на допълнителни възнаграждения.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Вносител на искането е пленумът на Върховния касационен съд, който по силата на чл. 150, ал. 1 от Конституцията е компетентен да инициира производство пред Конституционния съд за установяване противоконституционност на закон, както и за произнасяне за съответствие на закон с международните договори, по които България е страна. Законът, чиито две разпоредби се оспорват, е обнародван (чл.17, ал. 2 ЗКС).

Произнасянето по искането е в правомощията на Конституционния съд.

Искането има изискуемите се от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд - ПОДКС (обн., ДВ, бр. 106 от 20.12.1991 г., последно изменение ДВ, бр. 14 от 19.02.2016 г.) форма и реквизити. По предмета на искането Конституционният съд не се е произнесъл с решение или определение, поради което не е налице процесуална пречка за произнасяне (чл. 21, ал. 6 ЗКС).

При тези данни Конституционният съд намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждането по същество.

С оглед предмета на спора като заинтересовани институции по чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да се конституират: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра

на финансите, главния прокурор, омбудсмана, Висшия съдебен съвет, Висшия адвокатски съвет.

Съдът намира, че по реда на чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да покани да предложат становища по делото заинтересовани от предмета му неправителствени организации: Съюз на юристите в България, Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите в България, Фондация "Български адвокати за правата на човека", Асоциация за европейска интеграция и права на човека.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото : проф. д-р Маргарита Чинова, проф. д-р Никола Манев, проф. д-р Веселин Вучков, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Георги Митов, доц. д-р Гергана Маринова, доц. д-р Екатерина Салкова, д-р Наталия Киселова.

Водим от изложеното и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, съдът

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на пленума на Върховния касационен съд за установяване на противоконституционност и несъответствие с чл. 6 от Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи на чл.127, ал. 1, предложения предпоследно и последно, и само на противоконституционност на чл. 411а, ал. 1, т. 4 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86/2005 г., последно доп. ДВ, бр. 101/19.12.2017 г.).

Конституира като заинтересовани институции по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на финансите, главния прокурор, омбудсмана, Висшия съдебен

съвет, Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправля покана да предложат писмени становища в същия срок до: Съюза на юристите в България, Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите в България, Фондация "Български адвокати за правата на човека", Асоциация за европейска интеграция и права на човека, като им се предоставят преписи от искането и от настоящото определение.

Отправля покана до: проф. д-р Маргарита Чинова, проф. д-р Никола Манев, проф. д-р Веселин Вучков, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Георги Митов, доц. д-р Гергана Маринова, доц. д-р Екатерина Салкова, д-р Наталия Киселова да дадат писмено правно мнение по предмета на делото в указания по-горе срок, като им се изпратят преписи от направеното искане и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането , който в същия срок може да изложи допълнителни съображения.

Председател:

Борис Велчев